

IK HEB GEDROOMD - OF NIET? (Sogno - Ma forse no)

Toneelspel in één bedrijf

door

LUIGI PIRANDELLO

vertaling

Otto Plat

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **IK HEB GEDROOMD – OF NIET - SOGNO – MA FORSO NO** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **LUIGI PIRANDELLO** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 1998 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **3** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

DE JONGE VROUW

DE MAN, in rok

DE DIENAAR

DECOR:

Het toneel stelt voor een slaapkamer, of niet? Een salon. In elk geval ligt een jonge vrouw op een bed, of niet? Het lijkt meer een sofa, waarvan de rugleuning door middel van een mechaniek is neergeklapt.

Als het doek opgaat, kan men niets duidelijk onderscheiden, omdat de kamer slechts spaarzaam is verlicht door een geheimzinnig licht, dat schijnt uit te stralen van een klein groen tapijt voor de sofa. Dit licht verdwijnt telkens, als de vrouw zich in haar slaap even beweegt. Het stelt het licht van een droom voor, evenals de salon uitsluitend in de droom van de vrouw een slaapkamer, en de sofa een bed is. Midden fond een deur, aan de rechterzijwand een grote spiegel op een kleine goudkleurige, kunstig bewerkte console. Bij de aanvang is de console niet zichtbaar en de spiegel maakt de indruk van een venster. Dit gezichtsbedrog wordt veroorzaakt, doordat het venster, dat zich in de linkerzijwand bevindt, in de spiegel wordt gereflecteerd. Voor de vrouw is de spiegel in de droom het venster en dit 'droomvenster' wordt later door de man geopend. Onder de spiegel hangt op dit ogenblik een gobelin, dat de console tijdens de droom aan het oog onttrekt. Dit gobelin is van dezelfde stof, waarmee de kamerwanden zijn bekleed, zodat het niet van de wand is te onderscheiden. Als de droom voorbij is en de spiegel weer een spiegel is geworden, wordt de console zichtbaar en ligt het gobelin op het blad. In het midden van de kamer hangt een kroonluchter met drie roze ballons van melkglas.

In de schemering van het droomlicht komt van achter de sofa, die dienst doet als bed, plotseling een monsterachtig grote hand te voorschijn, die langzaam de rugleuning omhoog klapt. Ondertussen verrijst geleidelijk het eveneens monsterachtige hoofd van een man met verwrongen gelaatstrekken, verwarde haren, gefronst voorhoofd en een duister dreigende blik. Het is de schrikwekkende personificatie van een nachtmerrie. Hij stijgt steeds hoger, tot borsthoogte, en onder de zwarte mantel die hij draagt, worden een rokkostuum en een witte sjaal zichtbaar. Hij buigt zich dreigend over de vrouw heen, die in elkaar gekrompen en met wijd opengesperde ogen de handen in afweer naar hem uitstrekt. Dan wordt het droomlicht langzaam gedimd en de gestalte verdwijnt achter de rugleuning. De luchter gaat aan en de drie ballons verspreiden een gedempt, zachtroze licht. Naast de sofa staat de man in rok, nu echter niet meer met het monsterachtige masker van de nachtmerrie. Hij lijkt niet realistisch, maar maakt de indruk van een droomfiguur. Hij heeft wel dezelfde duister dreigende gelaatsuitdrukking, die nu echter veel geloofwaardiger aandoet.

In de nu volgende scène, die zwevend, onstoffelijk en snel wisselend als een droom moet worden gespeeld, vallen in de dialoog voortdurend korte en langere pauzes. Ook treden tijdens het spel plotselinge onderbrekingen op, tijdens welke bij de man in rok elke

lichaamsbeweging, zelfs de gelaatsuitdrukking en de blik verstarren, waardoor hij de indruk wekt van een marionet. Daarna verschijnt er dan meermalen op zijn gezicht een uitdrukking, die volledig in tegenstelling staat tot het voorafgaande en in overeenstemming is met het beeld, dat de jonge vrouw zich vaak over hem vormt, als haar herinneringen in de vluchtige onbestendigheid van de droom een rol spelen.

DE VROUW: Jij hier? Hoe ben je binnengekomen? *(de man blijft even onbeweeglijk staan, wendt zich dan om naar haar, kijkt haar aan, haalt vervolgens een kleine blinkende sleutel uit zijn vestzak en houdt hem omhoog; steekt hem daarna weer in zijn zak)* Ah, heb je hem weer gevonden? Dat had ik wel gedacht, toen ik hem terugvroeg... na je laatste onvoorzichtigheid. *(de man lacht)* Waarom lach je? *(de man houdt plotseling op met lachen en kijkt haar donker aan om haar duidelijk te maken, dat het nutteloos is, hem voor te liegen en het te doen voorkomen, alsof zij hem de sleutel om "zijn laatste onvoorzichtigheid" heeft afgenomen. De vrouw weer geïntimideerd door zijn blik, maar verbergt haar verwarring)* Ik heb hem overigens helemaal niet teruggevraagd. Er was mij zo weinig aangelegen, dat ik hem gedachteloos weggestoken heb. Hij moet uit mijn tasje gevallen zijn, toen ik opstond, omdat het kamermeisje mij een ogenblik naar hiernaast riep. *(de man draait bij de woorden "een ogenblik naar hiernaast" het hoofd even in die richting en doet dan, wat zij heeft verondersteld: met een diefachtige snelheid raapt hij zogenaamd een sleutel op van de grond en steekt hem in zijn vestzak, terwijl een boosaardige lach over zijn gezicht trekt; als hij weer overeind komt, is het, alsof hij zich niet heeft verroerd. De vrouw na een korte pauze)* Wat heb je eigenlijk? Waarom kijk je me zo aan?

DE MAN: Wat ik heb? Niets... Hoe kijk ik je dan aan? *(nadert haar tijdens deze tekst; buigt zich over haar heen, steunt met een knie op de sofa, legt zijn ene hand op de rugleuning en vlijt de andere teder op haar onderarm)* Ik moet in je nabijheid zijn! Ik kan niet meer leven, als ik je niet voel, zo, dicht bij me, als ik de zachtheid van je haar niet voel... Ik word bedwelmd door je gladde huid... en de geur van je hele wezen. Jij bent mijn leven! *(de vrouw springt op, wijkt achteruit en loopt hem voorbij. Zij wil hem duidelijk maken, dat het voor haar onverdraaglijk is, deze gebruikelijke liefdeswoorden te horen. En toch heeft zij hem er zelf aanleiding toe gegeven, door een ogenblik terug te denken aan de tijd, dat hij als verliefde minnaar door haar zo vaak in dezelfde opwinding en verwarring is gebracht, die haar nu in de droom zoveel angst inboezemen. Zij heeft onmiddellijk spijt van haar reactie en*

verwacht dat hij, nu hij het bewijs heeft, dat zij niet meer van hem houdt, zal doen, alsof hij zijn woorden ironisch heeft bedoeld en wendt zich angstig naar hem toe. De man, die als een robot onbeweeglijk in dezelfde houding was blijven zitten, draait zich op dit moment onbeheerst om, laat zich op de sofa vallen, met de armen en benen uitgestrekt en het hoofd achterovergeworpen, en barst uit in hoongelach. Tegelijkertijd zakt de rugleuning van de sofa langzaam omlaag. Geleidelijk wordt het licht van de luchter gedimd, terwijl de man zich op de rugleuning, die nu volledig is neergeklapt, in zijn volle lengte heeft uitgestrekt en onophoudelijk lacht. Als daarna het groene tapijt weer oplicht, draait hij zich op zijn zij, steunt op een elleboog, het hoofd in de hand, alsof hij al geruime tijd in deze houding ligt en een gesprek voortzet, dat hij rustig, met een treurig lachje om zijn lippen, voerde met de vrouw, die nu aan zijn voeten op de sofa zit) Zeker, noch een vrouw kan een man dwingen, noch een man een vrouw, om een liefde te beantwoorden, die men zelf niet meer voelt... Maar dan moet men ook de moed hebben om te zeggen: "Ik hou niet meer van je."

DE VROUW: Heel vaak wordt het verzwegen uit medelijden en in geen geval, omdat de moed ontbreekt, want dat zou alles immers veel eenvoudiger maken?

DE MAN: Het kan voor een vrouw ook veel eenvoudiger zijn om te geloven, dat ze het uit medelijden verzwijgt... Als een vrouw zwijgt uit medelijden, heeft ze al bedrog gepleegd.

DE VROUW: O nee!

DE MAN: Ja, toch wel. Is het niet tegenover de ander, dan is het tegenover zichzelf. Achter dat medelijden schuilt altijd iets van berekening.

DE VROUW (*staat op*): Hartelijk dank voor de mening die je er over ons vrouwen op nahoudt!

DE MAN: Maar ook, als er geen berekening in het spel zou zijn. Begrijp je niet, dat medelijden altijd onoprecht is?

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto